

Brenda Reid

Kind van de zee

Angel

Op een hete dag midden in de zomer kwam ik thuis. De hele weg vanaf Heraklion moest ik glimlachen, gewoon omdat ik weer terug was. Ik rende de trappen op die van het pleintje naar ons huis leidden, het huis dat na al die jaren nog steeds het oude huis van de familie Orfanoudakis werd genoemd.

Door de gebarsten stenen van de drempel was een wijnrank gedrongen en de oude, stoffige rode geranium klampte zich nog steeds met heel weinig waardigheid vast. Hij zag eruit alsof het geringste briesje hem omver kon blazen.

Het was middag, dus bijna alle dorpelingen lagen te rusten nadat ze de ochtend hadden doorgebracht op het land, de geiten naar de wei hadden gebracht of de honing uit de bijenkorven op de hellingen hadden gehaald. Daarnaast hadden de vrouwen ook nog gekookt, geveegd en het huis schoongemaakt.

Mijn broer Will liep met mijn koffer achter me aan de trap op. Het was een oude, versleten leren koffer die mijn ouders tijdens hun reizen over de hele wereld hadden gebruikt. Will is zo sterk dat hij de koffer liet zwaaien alsof het een zak veren was.

Toen ze ons hoorde kwam Lucy, Wills vriendin, naar buiten gerend met een lieflijke glimlach op haar gezicht; een gezicht dat roze was van de zon en waarschijnlijk ook van de hitte in de keuken. Dat doet Lucy nou eenmaal: koken. Ik vond het fijn om haar te zien. Ik ben dol op haar en ik ben heel blij voor Will dat hij haar heeft gevonden. Maar toen ze me omhelsde, wenste ik stiekem dat mijn moeder er was om me te verwelkomen.

Ik rende het huis door, van kamer naar kamer, om te kijken of er niets was veranderd.

De stapel met bontgekleurde kussens in een hoek van de woonkamer lag er nog hetzelfde bij als altijd. Ik knielde ernaast en streek

met mijn hand over de zachte, ouder wordende zijde waarvan het felle scharlakenrood, lavendel en groen allang flets waren geworden. Er steeg echter een geur uit op die wel een miljoen herinneringen bij me opriep. Stuk voor stuk prettige herinneringen.

De rafelige randen van mijn nagels bleven aan een dun magentakleurig draadje haken en trokken het los.

In de andere hoek, rond de stenen cirkel van de wijnpers, lag gedroogd fruit uitgestald – appels, pruimen, druiven, granaatappelen en prikkende, bruin wordende bladeren van artisjokken – dat mijn moeder en ik vorig jaar en in de jaren daarvoor tijdens onze wandelingen in de heuvels hadden verzameld. Ze verspreidden bedompte, zoete geuren die de grote kamer vulden met een hunkering naar de versgeplukte versies van die fruitsoorten.

Alles om me heen deed me aan mijn moeder denken. Ik wilde haar zien, door haar omhelsd worden. Ik had haar hulp nodig om mijn vader uit te leggen wat er de laatste tijd voor mij allemaal was misgelopen.

Will en ik zijn in dit huis opgegroeid, in dit dorp, Panagia Sta Perivolia, in het uiterste zuidoosten van Kreta. Toentertijd had ons leventje volmaakt geleken. Mijn vader werkte als diplomaat op de ambassade in Athene en kwam slechts om de zoveel tijd voor een weekendje of tijdens de vakantie op bezoek. Ik ben bang dat ik altijd enorm opgelucht was wanneer hij weer vertrok. Hij is een echt pietje-precies op het gebied van correct gedrag, geborsteld haar, nette kleding en al die andere dingen die mij moeite kosten.

Ik weet dat hij degene was die wilde dat ik naar een kostschool in Engeland ging en ik weet ook nog dat die lieve Will me probeerde op te vrolijken door me te vertellen over zijn tijd op de oude school van onze vader.

Lucy had een geweldig diner voor ons klaargemaakt. Al mijn lievelingsgerechten: een mix van kleine schaalpjes met olijven, ansjovis en krokant gebakken inktvisringen – die voorgerechtjes worden hier *mezze* genoemd – gevolgd door in de oven gebraden lamsbout met citroen en kruiden. Lucy schrijft een column in een van die populaire damesbladen die je wel eens in de wachtkamer

van de tandarts ziet. Ze is beroemd, nou ja, een beetje dan.

De moeders van de meisjes op mijn school lazen haar recepten en hun dochters vertelden die recepten weer aan mij. Toch werd mijn populariteit op school daar niet groter door. Ik heb me altijd een buitenbeentje gevoeld. Om te beginnen was er het probleem met mijn naam: Angel. Ik heb het al tijden geleden opgegeven om Engelsen te overreden me Angeliki te noemen. (An-gell-ie-kie), mijn echte naam. Dan moesten ze altijd lachen.

‘Dat is Grieks,’ zei ik dan, maar dan lachten ze weer, alsof ik een geweldige mop vertelde.

Eigenlijk had ik vernoemd zullen worden naar Anthi, de beste vriendin van mijn moeder, maar omdat mijn vader die vriendin nooit erg heeft gemogen, is het Angel geworden. Ik ben erg lang en tamelijk onhandig. Moeder zegt dat zij dat vroeger ook was, maar daar heb ik weinig aan omdat zij tegenwoordig juist heel elegant is. Wat ik nog wel het ergste vind, is dat ik warrige krullen heb. Het springt alle kanten op en het is bruin met lokken die kastanjekleurig zijn. Will zegt dat ik op onze moeder lijk, die nogal wild roodachtig haar heeft, maar dat meent hij natuurlijk niet echt, want zij is beeldschoon.

Uiteraard was ik ook waanzinnig slecht in al die typisch Engelse sporten: lacrosse, hockey, netbal en tennis. Maar met backgammon kan ik Will en mijn vader verslaan.

Nadat ik Will had geholpen met afruimen vroeg ik: ‘Mag ik nu naar Chrissi toe?’

Chrissi was mijn allerbeste vriendin van de hele wereld, en na mijn moeder en Will had ik haar het meest gemist.

Er viel een korte stilte en toen zei Will: ‘Natuurlijk, maar dan moet ik wel met je mee.’

‘Gezellig, maar waarom? Ik ken de weg.’

‘Er is tegenwoordig een avondklok in de dorpen. Kinderen mogen ’s avonds niet op straat komen zonder een volwassene.’

‘Hè? Hoezo dat? Het is 1971, hoor. Niet 1871. Bovendien ben ik zestien. Dan kun je me toch niet echt meer een kind noemen.’

‘Niemand weet waarom,’ zei Will. ‘Het is een nieuwe regel van de overheid.’

‘Meisjes trouwen hier op hun veertiende. Mogen die dan wel alleen naar buiten?’

‘Waarom blijf je vanavond niet gewoon hier?’ vroeg Lucy. ‘Will heeft je vreselijk gemist en over een week moet hij alweer weg en daarna duurt het tijden voor hij weer terugkomt.’

Ik bleef natuurlijk thuis. Will is mijn superheld. Hij is tien jaar ouder dan ik, maar hij heeft me altijd in bescherming genomen. Toen ik klein was, was vrijwel iedereen hier in het dorp heel aardig tegen me. Ik denk vanwege Will. Maar dat was vroeger. Tegenwoordig is hij een briljante cineast. Hij maakt documentaires. Vorig jaar is een film van hem over de Amazone uitgezonden op de BBC, en daarover is hij geïnterviewd op het Griekse televisiejournaal. Hij was heel jong om maandenlang in zijn eentje aan die film te werken. In de Piperia, het dorpscafé, staat een tv, en de tent zat toen vol met mensen die Will op tv wilden zien. Er ging een gejuich op toen hij in beeld kwam. Dat weet ik omdat Chrissi me erover heeft geschreven.

Will is heel knap om te zien. Hij is ook groot, langer dan ik uiteraard, maar hij beweegt zich als een leeuw: soepel en gemakkelijk. Hij heeft hetzelfde soort haar als ik, maar dan zwart, en hem staat het geweldig. Hij is net Mick Jagger, maar dan knapper. Zelfs Chrissi zegt dat. En zij beweert dat ze haar maagdelijkheid voor Mick bewaart. Alsof het daar ooit van zal komen!

Ik kan me nog herinneren dat die televisie in de Piperia kwam. Dat was in 1965, toen Griekenland zich probeerde te kwalificeren voor het wereldkampioenschap voetbal dat in het jaar daarna zou worden gehouden. Ze wisten zich niet te plaatsen, ze werden derde in hun groep, dus iedereen had er flink de balen van. Veel dorpingen waren supporter van Panathinaikos en er speelden acht spelers van die club in het Griekse team, maar zelfs dat mocht niet baten. Dat staat me nog helder voor de geest, waarschijnlijk omdat in het jaar erna, 1966, mijn hele leven veranderde.

Vader werd naar een andere ambassade gestuurd, ditmaal in Thailand, miljoenen kilometers verderop, en hij stond erop dat mijn moeder met hem meeging. Ze vertelde me het nieuws zo voorzichtig mogelijk, maar het betekende dat ik naar een school in

Engeland zou worden gestuurd. Een meisjesschool nog wel. Op de school hier in het dorp zitten jongens én meisjes, en ook al weet ik best dat we vanbinnen Engels zijn, toch vind ik dat ik vooral Grieks ben – Krentzisch om precies te zijn. Dát ben ik.

Het enige leuke eraan was dat mijn moeder me zelf naar Engeland bracht. Alleen wij tweetjes. Ze maakte er een echt uitstapje van. We waren wat eerder vertrokken zodat we twee hele dagen in Londen konden doorbrengen. We logeerden in een enorm chic hotel dat de secretaresse van vader voor ons had geboekt, en we hadden een hele suite voor onszelf. Er waren zelfs twee badkamers, voor ieder één.

Als je op de zijden sofa voor het raam ging staan, kon je alle bus-sen zien die over Piccadilly Circus reden. Het waren er honderden, de ene na de andere.

Eerst deden we de saaie dingen, zoals mijn schooluniform kopen.

Dat was grijs, grijs en nog eens grijs met hier en daar een vleugje somber bordeauxrood. Zelfs de bijbehorende hoed was grijs.

We zijn naar verscheidene musea geweest, maar alleen naar de écht interessante. We hebben de Elgin Marbles in het British Museum bekeken. De brutaliteit van die Britten om ze zo te noemen! Jaren geleden heeft een ouwe Engelsman, lord Elgin, ze uit de Acropolis in Athene gehakt, waarbij er talloze stukjes af zijn gesprongen. Daarna heeft hij ze naar Engeland laten verschepen zonder erop te letten of dat voorzichtig gebeurde. De meeste Grieken – plus mijn moeder en ik – vinden dat die dingen terug naar Griekenland moeten komen zodat ze weer de Parthenon Marbles kunnen worden.

De rest van die dag hebben we gewoon door Londen geworven en gekeken naar de mensen en naar de kleding die ze droegen.

Het was alsof ik in een compleet andere wereld was beland. Nee, op een andere planeet. Ik had mijn hele leven op een plek gewoond waar eeuwenlang niets was veranderd. Er waren daar geen winkels omdat niemand die nodig had. De mensen kweekten wat ze aten en aten wat ze kweekten. Restjes werden aan de kippen of de geiten gevoerd. Maar in Londen kon je op straat gepofte aardappels en kastanjes kopen. En ijsjes, in allerlei verschillende smaken.

Nou, er was daar weinig grijs te zien. Er liepen meisjes in jurkjes die tot net onder hun kont reikten. Ik zei: ‘Stel je voor dat Chrissi en ik in die rokjes door Panagia zouden lopen.’

‘Zou je dat graag willen?’ Dat vroeg mijn moeder nota bene!

We zijn naar een plek in Chelsea gegaan waarvan mijn moeder zei dat ze er een tijdje had gewoond toen ze nog jong was. En daar droegen de meisjes niet alleen heel korte rokjes, ze hadden ook nog lange, witte laarzen aan. Witte laarzen! Wat gebeurt er als je met die dingen in de regen of door de modder loopt? Ik zei: ‘Misschien moeten we een paar van die dingen meenemen voor Yorgo. Dan kan hij die aantrekken in plaats van zijn zwarte berglaarzen.’

Het beeld van Chrissi’s vader in witte laarzen vonden we zo dolkomisch dat we bijna ons evenwicht verloren, zo hard giechelden we.

‘Die laarzen zijn voor vrouwen,’ zei mijn moeder, ‘dus eigenlijk moeten we een paar voor Aphrodite kopen.’

Aphrodite is Chrissi’s moeder. Ze is zestig en heeft de omvang van een Londense taxi. Dus toen moesten we nog harder giechelen.

Op de tweede dag gingen we naar Liberty, waar mijn moeder een paar kledingstukken kocht voor heel heet weer – rokken voor een ambassadeursvrouw, zwierig, dun en zijdeachtig, bedrukt met veel bloemen. Maar achter Liberty lag de wonderbaarlijkste plek van allemaal: Carnaby Street. Er waren jongens die op straat Beatle-liedjes zongen, mensen die dansten; en iedereen droeg felle kleuren. Iedereen had golvend haar dat veel op het mijne leek, en een lange paardenstaart. Zelfs de mannen.

‘Hier komen de Beatles inkopen doen.’

Daarna keek ik overal rond of ik ze zag, al was het er maar een-tje. Vooral John. Dat is mijn lievelings-Beatle. Plotseling klonk er een geluid als dat van de geitenbellen in de heuvels rond Panagia. Ik draaide me meteen om en zag een groepje mensen, ik denk mannen, die midden op straat liepen. Ze droegen allemaal oranje toga’s en ze waren aan het zingen.

‘Wat zingen ze eigenlijk?’ vroeg moeder aan een man.

Lachend zei hij: ‘Harry Krishna.’

Mijn moeder en ik keken elkaar even aan en haalden toen onze schouders op. Daar waren we niet wijzer van geworden.

Er waren ook meisjes in lange katoenen jurken met vlechten in hun haar – honderden vlechtjes – halskettingen en kralen. Glimlachend deelden ze bloemen uit aan voorbijgangers. Er hing een heerlijke geur in de lucht, iets muskusachtigs en zoets, als sigaretten en toch ook weer niet; het was iets anders. We gingen naar een restaurant in een kelder dat Jimmy's heette en daar aten we Grieks. De muren liepen allemaal met een welving naar het plafond en waren betegeld als een badkamer.

's Middags bezochten we een bioscoop die Academy heette en daar zagen we een Franse film met Engelse ondertitels. Het meisje in die film droeg een zwarte coltrui. Dat vond ik geweldig. Nadat we het middaglicht weer in waren gestapt, gingen we naar een winkel bij Piccadilly, een Franse winkel die Galeries Lafayette heette. Moeder kocht daar precies zo'n trui voor me. Het is mijn lievelingstrui. En hoewel die me nu bijna te klein is geworden, draag ik hem nog vaak.

En toen was het ineens vrijdagmorgen en zaten we aan ons laatste lekkere ontbijt in het hotel, maar zelfs de overheerlijke luchtige roereieren met alles erop en eraan slaagden er niet in om een glimlach op mijn gezicht te toveren. De ober boog zich naar me toe en fluisterde: 'Kop op, meid. Het valt vast mee.' Maar ik wist dat het níét zou meevallen.

Toen was het tijd om de trein naar Surrey te nemen, waar de school was. Ik telde de minuten bijna af, onze laatste momenten samen.

Mijn moeder glimlachte toen we door de straten van Greenbridge liepen. Ze bleef maar plekken aanwijzen en verhalen vertellen over de tijd dat ze verpleegster was geweest in het ziekenhuis daar. Daar had ze mijn vader leren kennen.

Toen was ze weg en zat ik alleen op die school. Ik had me zo heftig voorgenomen om niet te gaan huilen dat ik alleen maar met een verwrongen gezicht kon rondlopen en alle meisjes, echt honderden meisjes, me bevreemd aankeken en dan giechelend weer doorliepen. De eerste nacht op school was waarschijnlijk de ergste nacht

die ik tot dan toe had meegemaakt. Het was de eerste keer dat ik een hele nacht bij mijn moeder vandaan was. Toen ze me had omhelsd en afscheid had genomen, was haar gezicht ook verwrongen geweest, en ik vroeg me af of zij die nacht ook lag te huilen. En als dat zo was, als zij zich ook ongelukkig voelde zonder mij en ik me ongelukkig voelde zonder haar, waarom waren we dan niet samen, verdorie nog aan toe?

Na die nacht wist ik dat niets ooit nog hetzelfde zou zijn. Het voelde alsof het een tijd van niets-zijn was, een eindeloze stroom dagen die ik snel wilde vergeten, allemaal gevuld met betekenisloze uren met mensen die ik nauwelijks kende. Sommigen waren leraren, anderen leerlingen. Iedereen leek er hetzelfde uit te zien. Iedereen was grijs. Om me heen werd veel gelachen, maar dat begreep ik nooit en ik heb ook nooit geleerd om mee te doen met de rest.

Dat heb ik wel geprobeerd, heus waar. Maar alles was hier anders dan op de dorpschool in Panagia. Daar waren maar drie lokalen: een voor de kleintjes, een voor de wat oudere kinderen en een voor de oudste kinderen. Chrissi en ik zouden bijna overgaan naar de klas voor de oudsten toen ik weg moest. En ik had me er nog wel zo op verheugd. De school in Greenbridge heette The Oaks; maar ik heb er geen enkele eik in de buurt gezien. En ze hadden er vijftien klaslokalen. Vijftien! In die afschuwelijke uniformen zag iedereen er hetzelfde uit en het duurde maanden voor ik alle namen kende.

Maar goed, nu ben ik voorgoed van school getrapt, en mijn vader zal uit zijn vel springen als hij dat hoort.

De schemering was inmiddels ingevallen en we zaten op het terras. De sterren hier, ook al zijn het dezelfde die je overal ter wereld kunt zien, zijn helderder en stralen feller dan elders. Zeker in vergelijking met Engeland. Lucy gaapte, maar probeerde dat te verbergen. Will stond op en zei: 'Ga jij maar naar bed. Angel en ik gaan nog even wandelen.' Ik was helemaal niet moe en vond het fijn om even alleen met Will te kunnen zijn.

We namen het bochtige pad omhoog, langs de Piperia, waar een paar oudere mannen uit het dorp onder de grote takken van de pe-

perboom zaten te kaarten. Ze hielden even op toen we voorbijliepen en wuifden naar ons. Onwillekeurig moest ik glimlachen. We liepen langzaam langs hen heen, want dat kaartspel verstoren deed je op eigen risico. Die mannen spelen hier elke avond een ingewikkeld kaartspel dat *prefa* heet en dat eindeloos lijkt te duren. Christi en ik spelen het soms, maar wij bakken er niets van. Het lijkt vooral te bestaan uit de kaarten met een klap op de tafel leggen, en iedereen die niet beter wist, zou denken dat de derde wereldoorlog was losgebarsten, zo vurig klinkt het.

We kwamen bij het kronkelende bergpad dat almaar verder omhoogging en passeerden een paar dorpingen die met hun geiten op weg naar huis waren. Ze riepen allemaal 'Ya' naar ons, 'Hallo'.

Daar had je het groepje huizen van Pano Panagia, het hogergelegen gedeelte van het dorp. Daaronder lag Mesa, het middelste deel, met ons huis aan de rand daarvan, en daar weer knus onder lag Kato, het laagste deel.

In de lucht hing de dierlijke geur van warme vacht en dat opmerkelijke geitachtige geurtje dat je terugvindt in de smaak van geitenmelk of geitenkaas, die hier tot de hoofdbestanddelen van het voedsel behoren. Ik snoof de geur op. Die geur is een van de dingen die ik heb gemist toen ik in Engeland was.

Het hele dorp Panagia ligt bijna boven op een berg. Alle huizen lijken zich eraan vast te klampen. Als je je ogen dicht zou doen om te luisteren, hoor je eerst vooral stilte, maar daarna begint er langzaam een vogel te fluiten, gevolgd door zingende cicaden en het gerinkel van geitenbellen. Met elke stap die ik zette, zag ik de sterrende stralen van de zon wegzakken in de nog altijd warme lucht. Er ging een enorme golf gelukzaligheid door me heen omdat ik weer terug was. Om me heen kijkend zag ik de twee grote bergketens die dit paradijsje leken te omsluiten en te beschermen. De berghellingen onder ons liepen geleidelijk naar beneden. Elke glooiing in het landschap is als een liefkozing, en elke bocht van het pad te midden van de cipressen leek een ingelijst schilderij.

We lieten de laatste huizen achter ons, zelfs de langzaam tegen de bergwand afbrokkende huizen met hun kleine raampjes. De schone was die buiten wapperde verried dat er in een van die hui-